

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 243/2022-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **Segametal Engineering s. r. o.**, Višňová 39, Malinovo, IČO 35 972 921, zastúpeného JUDr. Borisom Štanglovičom, advokátom, Jarmočná 3, Šaľa, proti uzneseniam Okresného súdu Bratislava II č. k. 42 Cb 45/2017-382 zo 17. septembra 2021 a č. k. 42 Cb 45/2017-389 z 26. októbra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 21. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecného súdu označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutých uznesení vyplýva nasledovný stav veci: Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) sa sťažovateľ domáhal proti žalovanému zaplata sumy 72 504,19 eur s príslušenstvom. Okresný súd vydal 25. júna 2019 rozsudok, ktorým žalobu zamietol. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 25. februára 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Dňa 21. mája 2021 podal sťažovateľ proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, pričom bol okresným súdom vyzvaný na zaplata súdneho poplatku za dovolanie vo výške 8 630 eur. Sťažovateľ požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov, o čom okresný súd rozhodol uznesením z 9. augusta 2021, ktorým oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie sťažovateľovi nepriznal. Následne okresný súd napadnutým uznesením č. k. 42 Cb 45/2017-382 zo 17. septembra 2021 vydaným vyšším súdnym úradníkom rozhodol o zastavení dovolacieho konania. Proti predmetnému uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením č. k. 42 Cb 45/2017-389 z 26. októbra 2021, ktorým sťažnosť sťažovateľa zamietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Proti napadnutým uzneseniam podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje: Po vydaní uznesenia okresného súdu z 9. augusta 2021, ktorým rozhodol, že oslobodenie od súdneho poplatku za podané dovolanie sťažovateľovi nepriznáva, okresný súd sťažovateľa opätovne nevyzval na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie s určením lehoty na jeho zaplatenie. Podľa sťažovateľa takýto postup okresného súdu je v rozpore s § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej republiky č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 164/2010 z 30. augusta 2010, z ktorého vyplýva, že súd má po prípadnom neoslobodení od súdneho poplatku stranu opätovne vyzvať na úhradu súdneho poplatku s určením lehoty na jeho zaplatenie. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že okresný súd nesprávne posúdil skutkovú situáciu a dospel k nesprávnemu záveru o nezaplatení poplatku za podanie dovolania, čo vyústilo do prijatia napadnutých uznesení, čím došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu o zastavení dovolacieho konania a uznesením okresného súdu o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa proti predmetnému uzneseniu z dôvodu postupu okresného súdu v rozpore s § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, keď sťažovateľa po vydaní rozhodnutia, ktorým sťažovateľovi nepriznal oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie, opätovne nevyzval na zaplatenie tohto súdneho poplatku, v dôsledku čoho sťažovateľ súdny poplatok za podané dovolanie nezaplatil, čo viedlo k zastaveniu dovolacieho konania.

III.1. K napadnutému uzneseniu okresného súdu zo 17. septembra 2021:

5. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

6. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

7. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov

nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

8. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ využil svoje právo podať proti napadnutému uzneseniu okresného súdu zo 17. septembra 2021 vydanému vyšším súdnym úradníkom sťažnosť podľa § 239 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť okresný súd prostredníctvom sudcu, ktorý v prípade zistenia zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa uznesením vyššieho súdneho úradníka bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu. Je tak naplnená ústavná podmienka pre uplatnenie princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom.

9. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

III.2. K napadnutému uzneseniu okresného súdu z 26. októbra 2021:

10. Ústavný súd v súvislosti s námietkami sťažovateľa pripomína, že už viackrát (z najnovšej judikatúry porov. napr. III. ÚS 3/2020, II. ÚS 224/2018, II. ÚS 105/2018, II. ÚS 361/2015) zdôraznil, že rozhodovanie o súdnych poplatkoch – napr. o oslobodení od súdnych poplatkov, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku a podobne – spravidla nemôže byť predmetom ústavnej ochrany, pretože aj keď sa jeho výsledok sekundárne dotýka účastníka konania, samotný „spor“ o oslobodenie od súdnych poplatkov vzhľadom na podstatu konania v zásade nedosahuje intenzitu opodstatňujúcu porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa. Rozhodnutie o tom, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky, napríklad pre oslobodenie od súdnych poplatkov, patrí zásadne do rozhodovacej sféry všeobecných súdov (porov. uznesenie Ústavného súdu Českej republiky č. k. III. ÚS 788/09).

11. Rozhodovanie o súdnych poplatkoch – o naplnení zákonom ustanovených predpokladov na oslobodenie od súdnych poplatkov, o následkoch nepriznania oslobodenia od povinnosti zaplatiť súdny poplatok alebo o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku spadá výlučne do rozhodovacej právomoci všeobecných súdov. Je preto vecou judikatúry všeobecných súdov, aby vymedzila kritériá, z ktorých bude pri aplikácii zákonných ustanovení týkajúcich sa súdnych poplatkov vychádzať (porov. I. ÚS 27/2014, III. ÚS 559/2011, III. ÚS 441/2014).

12. Aplikujúc uvedené východiská na vec sťažovateľa, ústavný súd hodnotí, že okresný súd pri rozhodovaní o zastavení dovolacieho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku interpretoval a aplikoval § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch spôsobom, ktorý je ústavne konformný a nearbitrárny. Ide o aplikáciu a výklad jednoduchého/podústavného práva (einfaches Recht) reglementujúceho otázku poplatkovej povinnosti za podané dovolanie.

13. Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva, že okresný súd výzvou z 26. mája 2021, ktorá mu bola doručená 27. mája 2021, vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Na túto výzvu sťažovateľ reagoval žiadosťou o oslobodenie od súdnych

poplatkov, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením z 9. augusta 2021, ktorým oslobodenie od súdneho poplatku za dovolanie sťažovateľovi nepriznal. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 23. augusta 2021. Vzhľadom na to, že sťažovateľovi bola už 27. mája 2021 doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie, súd už po právoplatnosti uznesenia o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie sťažovateľa opätovne novou výzvou na zaplatenie tohto súdneho poplatku nevyzýval. Okresný súd poukázal na to, že zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva povinnosť súdu opätovne vyzývať dovolateľa na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie po tom, ako mu nebolo priznané oslobodenie od súdneho poplatku. Okresný súd však zároveň zdôraznil, že dovolacie konanie nezastavil ihneď po právoplatnosti uznesenia, ktorým súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdneho poplatku (23. augusta 2021, pozn.), ale až 17. septembra 2021. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že súd poskytol sťažovateľovi primeranú dodatočnú lehotu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie (celkovo 24 dní), no vzhľadom na to, že sťažovateľ ani v tejto dodatočnej lehote súdny poplatok za dovolanie nezaplatil, súd dovolacie konanie v zmysle § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch zastavil. Okresný súd sa zároveň vysporiadal s námietkou sťažovateľa odvolávajúcou sa na rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 5 Cdo 164/2010, ktorú vyhodnotil ako bezpredmetnú z dôvodu, že toto rozhodnutie bolo prijaté ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku a rieši sa v ňom odlišná procesná situácia (k zastaveniu konania došlo bez poskytnutia primeranej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku po tom, ako súd neoslobodil žalobcu od súdnych poplatkov). Vec preskúmavajúci zákonný sudca, vyhodnotiac postup vyššieho súdneho úradníka ako súladný so zákonom o súdnych poplatkoch, sťažnosť ako nedôvodnú zamietol.

14. Zo skutkových okolností tohto prípadu možno usúdiť, že po rozhodnutí súdu o nepriznaní oslobodenia sťažovateľa od súdneho poplatku za dovolanie bol sťažovateľovi poskytnutý dostatočný časový priestor (v rozsahu 24 dní, pozn.) na jeho zaplatenie, pričom sťažovateľ bol upozornený na následky nezaplatenia tohto súdneho poplatku ešte výzvou z 27. mája 2021. Zároveň je potrebné prisvedčiť okresnému súdu, že zo žiadneho zákonného ustanovenia mu nevyplýva povinnosť na opätovné vyzvanie sťažovateľa na zaplatenie predmetného súdneho poplatku po rozhodnutí súdu o návrhu na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

15. V nadväznosti na uvedené závery tak nie je opodstatnená ani námietka sťažovateľa, v zmysle ktorej okresný súd nerešpektoval záver prijatý najvyšším súdom v jeho uznesení č. k. 5 Cdo 164/2010 z 30. augusta 2010, keď aj z tohto rozhodnutia je zrejmé, že najvyšší súd ním sledoval úmysel, pre prípad nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov, poskytnúť strane sporu, na účel možnosti uplatnenia práva na súdnu ochranu, reálny časový priestor pre úhradu súdneho poplatku a pre pokračovanie v konaní vo veci samej. V danom prípade okresný súd takýto časový priestor sťažovateľovi vytvoril a dovolacie konanie zastavil až po tom, ako sťažovateľ súdny poplatok neuhradil ani v dodatočnej lehote 24 dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o návrhu sťažovateľa na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov.

16. Ústavný súd vzhľadom na prezentované závery uzatvára, že nie je oprávnený vstupovať do tejto ústavne udržateľnej interpretácie relevantného ustanovenia zákona o súdnych poplatkoch v situácii, keď okresný súd zvolil podľa ústavného súdu ústavne korektný výklad tejto právnej normy. V tomto bode poukazuje tiež na svoj ustálený právny názor, podľa ktorého všeobecný súd (v zásade) nemôže svojím postupom, resp. rozhodnutím porušiť ústavou alebo dohovorom zaručené právo, ak koná a rozhoduje v súlade s platným a účinným zákonom (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97,

II. ÚS 81/00, III. ÚS 660/2014, II. ÚS 46/2017), t. j. v prípade sťažovateľa v súlade so zákonom o súdnych poplatkoch. Ani sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti neuvádza nič, čo by z ústavného hľadiska spochybnilo ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia.

17. Z napadnutého uznesenia okresného súdu vyplýva dostatok právne relevantných argumentov odôvodňujúcich ním prijaté rozhodnutie o zamietnutí sťažnosti proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania. Je nesporné, že právo na prístup k súdu je jedným zo základných komponentov práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Vyberanie súdnych poplatkov je v zmysle rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva prípustným obmedzením práva na prístup k súdu. Pokiaľ si sťažovateľ túto povinnosť nesplnil a nesplnil ani predpoklady pre oslobodenie od jeho platenia, okresný súd nemal (za týchto okolností) inú možnosť, než dovolacie konanie zastaviť.

18. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, III. ÚS 288/2016).

19. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľ domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite ústavnej sťažnosti nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu